

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 50 D
mesečna „
„nozem. ce-
letno 100 D.Posamezne
številke se ra-
čunijo po D1---Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 50 p.**Kaj hočemo?** *Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!*

Prvi december.

Prvega decembra l. 1918. so stopili pred tedanjega princa-regenta Aleksandra odposlanci zagrebškega „Narodnega Veča“ in so mu izročili to-le spomenico:

„Vaša kraljevska Visokost! Čutimo se srečne, da moremo v imenu Narodnega Veča Slovencev, Hrvatov in Srbov pozdraviti Vašo kraljevsko Visokost v prestolnici osvobodjene Srbije kot vrhovnega poveljnika zmagovite narodne vojske, ki je v skupni borbi z vojskami močnih zaveznikov ustvarila pogoje za izvršitev velikega dela našega narodnega ujedinjenja. Slovenci, Hrvati in Srbi, ki so na ozemlju bivše avstro-ogrške monarhije izvedli preobrat in začasno konstituirali nezavisno narodno državo, prožeti z idejo narodnega jedinstva in oprti na veliko načelo demokracije, ki stremi za tem, da vsak narod sam odločuje o svoji usodi, so izrekli že v izjavi „Narodnega Veča“ z dne 19. oktobra (l. 1918.), da žele in hočejo, naj se združijo s Srbijo in Črnogoro v edinstveno narodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bi obsegala vse sklopljeno ozemlje južnih Slovanov. Da se ta misel udejevi, je ujedinjenje države Slovencev, Hrvatov in Srbov in Črnogoro v edinstveno državo in je izbralo svoje odposlanstvo, ki stopa pred Vašo kraljevsko Visokost, da Vam ta sklep Narodnega Veča sporoči uradno in v svečani obliki.“

Tako se glasi besedilo prvega državnega akta „ujedinjene kraljevine SHS.“

Prvega decembra je prešlo 5 let, odkar je ta spis stopil v veljavo. Pet let je časovno kratka, vsebinsko pa je lahko zelo dolga in dogodkov polna doba, obenem pa tudi primerena, da te dogodke pregledamo nekoliko bolj mirno kakor v „prevrtni“ razburjenosti in v naravnost „živinskem pijančevanju“ (glej raz-

glas tedanje Narodne vlade, op. ur.) l. 1918.

Enako vprašanje, ki nam prihaja pri tej priliki na misel, se glasi: Kdo je sklenil ujedinjenje? Kdo je imel pravico sklepati o tako važni zadevi?

Spomenica trdi, da je ujedinjenje sklenilo „Narodno Veče“ v Zagrebu. Kdo in kaj pa je bilo to „Narodno Veče“?

„Narodno Veče“ v Zagrebu je bilo zbor zaupnikov raznih političnih strank. Med temi „zaupniki“ je bilo pač nekaj bivših poslancev, deloma deželnih, katerih mandati pa so bili že zdavnaj zastarani, bilo pa je v „Narodnem Veču“ tudi mnogo oseb brez vsakega mandata, ki so sedeli v „Narodnem Veču“ le kot pooblašteni zastopniki raznih političnih strank, ne pa kot pravomočno izvoljeni zastopniki ljudstva!! In tu nastane vprašanje: Ali so smeli ti gospodje kaj sklepati v imenu ljudstva brez ljudskega pooblastila? In če so kaj sklenili — koliko so taki sklepi vredni?

Iz česar sledi po vsi logiki, da „ujedinjenje“ ni akt ljudske volje, ampak je čin oseb, ki za tako dalekosežen sklep sploh niso imeli nobenega pooblastila od nikogar. Zato je jako čudno, da govori zgoraj imenovana adresa o „demokraciji“, ki stremi za tem, da vsak narod sam odloča o svoji usodi.“ Ali je l. 1918. odločal narod? Ali ga je kdo vprašal? Ne! Ujedinjenje je „želelo in hotelo“ le „Narodno Veče“, kjer je pa prevladovala tista „inteligenca“, ki gleda ves današnji svet in njegov razvoj le skozi narodnostna očala, vseh drugih svet gibajočih pojavov pa ne vidi. (Dr. Renner je imenoval zato to inteligenco „die wirtschaftslose Intelligenz“, op. ur.) Zato pa imamo danes tudi primerne posledice „ujedinjenja“.

Spomenica omenja dalje, da so „Slovenci, Hrvati in Srbi... za-

časno ustanovili nezavisno narodno državo.“ To je sicer mala pomota, ker je bilo takih „nezavisnih“ držav na ozemlju bivše Avstro-ogrške leta 1918. več, med njimi tudi Slovenija. Pa najsi bo ta stvar že tako ali tako, vseeno je važen odgovor na vprašanje: Kdo pa je tisto „neodvisnost“, ki je res tukaj bila, tako dobro „varoval“, da je danes nikjer več nič ni? Kdo? Ali od ljudstva izvoljeni zastopniki? Ne, ker ljudstva takrat nihče ni vprašal za njegovo voljo!

Kamorkoli pogledamo nazaj v nedavno preteklost, povsod vidimo, kako so našo državno stavbo zidali

pri strehi, brez trdnih temeljev ljudske volje in brez spoznavanja in priznavanja naravnih faktov in brez spoznavanja in priznanja naravnih razvojnih zakonov. Odločevale so le meglene in nejasne „nacionalne“ želje nacionalne inteligence. Ker pa se je zgodilo tako, zato se naša državna zgradba vedno bolj maje v svojih temeljih, tako da jo bo treba popolnoma izpremeniti, če hočemo, da ostane.

Edino možna izprememba pa, na kateri lahko sezidamo trdno stavbo, je — federalistična republika.

Vodja angleške delavske stranke o današnjih problemih.

(Paralela k »jugoslovanskemu socijalizmu«.)

Makdonald, prvi vodja velike angleške delavske stranke, je napisal pred kratkim štiri članke, v katerih razklada nazore te stranke o bližnjih nalogah Angleške. Čujmo, kaj govori ta izredni človek o

mednarodni trgovski in finančni politiki delavske vlade,

ki bo prej ali slej prevzela vodstvo angleškega imperija v svoje roke.

»Veliko slabih prorokov je, ki bi se veselili, ako bi se delavska vlada v mednarodni trgovski in finančni politiki hitro ponesrečila. K sreči je ravno nasprotno res. Delavsko vlado bi vodilo načelo, da mora svetovni finančni sistem služiti industriji in delavstvu, a ne jima gospodariti. Zato se na mednarodno trgovino in finance ne sme gledati kot na privatna podjetja, že zato ne, ker ne smemo pozabiti, da je poglavitna stvar tega poslovanja kar najbolj hitra, kar najboljša in kar najbolj cenejša izmenjava blaga ali sirovin iz enega mesta v drugega. Zato bi delavska vlada takoj ukinita vse trike v tej uredbi kolikor se tičejo valut in dolgov ter drugih stvari, ki so s tem v zvezi. Mi stojimo na stališču, da je vedno najboljšo in najbolj gospodarsko, pošteno plačati, ne pa pošteno ostati na dol-

gu... Delavska vlada bi odstopila »Ligi narodov« sklepanje mednarodnih trgovskih poslov, kakor so n. pr. velike koncesije za petrolej itd., a zlasti trgovski in finančni posli n o v i h držav v Evropi bi se morali urediti tako, da bi bili v popolnem skladu z mednarodno zajednico in da bi pretirani narodni sovizenem v imenu državne suverenosti ne izigralval človečanstva. Mednarodna posojila bi morali urediti na popolnoma novi podlagi. Ne moglo bi se trpeti, n. pr. to, da Francoska novim državam (Jugoslaviji! op. ur.) posojuje silne svote za njihovo oboroževanje, a sama ne plača niti vinarja za obresti od svojih lastnih dolgov. Delavska vlada ne bi dovolila za oboroževanje niti groša. Ravno tako pa ne bi dovolila ali pripomogla do takšnega posojila, kakršen je bil dan nedavno Avstriji, pri katerem so zaslužili samo finančniki. Vsa mednarodna posojila bi se morala uporabiti izključno le za obnovo narodnega gospodarstva, zdravstva in šolstva! V to svrhu bi se imela postaviti mednarodna kontrola. Mi Britanci smo vložili v zadnjih letih 200 milijonov funtov v Indijo, a svojim dominionom smo dali 500 milijonov funtov. Ako bi v septembru tega le-

LISTEK.

27

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Šenoa.

„Ne boj se, sinko!“ odgovori Gubec, „ti si svobodnjak na svoji zemlji. Po postavi te Tahi ne sme vzeti v svojo četo!“

„Vem to,“ je nevoljno odvrnil Gjuro, „toda postave pri Tahu malo pomagajo, kakor da jih za njega sploh ni. Pred nekoliko dnevi je pozval vse vaše starešine na grad in jim zapovedal, naj narekujejo njegovemu pisarju imena vseh samskih tlačanskih in svobodnjaških sinov, ki bi bili porabni za konjenike, in ko mu je brdovski župan rekel, da so svobodnjaki že od nekdanj te službe prosti, in da on to ve, se je Tahi nanj obregnil, da so svobodnjaki vaški psi, kakor tlačani, da bo postavo sam razlagal, „stara prismoda“, to je župan pa da naj drži jezik za zobmi. Vidite torej, da me čaka kaj hudega; saj je župan tudi moje ime dal zapisati in mi je pozneje vse povedal, kaj se je na Susjedu zgodilo. Oženite me, ujec, pa se mi ne bo treba bati; če sem tudi mlad, vendar nisem brez pameti, Vi pa ste pametni in boste na naši strani. Jaz bi res ne maral tam kje na Madžarskem prodajati Turkom glave.“

„Oženi ga, oženi našega Jurčka,“ se je od koče sem začul slaboten glas. Na pragu se je pojavila kmečka starica, z nagubanim velikim licem in bleđimi lasmi. Držeč se z obema ro-

kama za ograjo, je stara Gubčevka počasi korakala proti sinu in vnuka in je sedla med njima na klop. Prijela je mladeniča za roko in rekla sinu:

„Daj, Matija, oženi ga! Niti tvoj oče ni bil starejši, ko me je pripeljal sem na ta dom iz Pušče. Jana je dobra deklica, res da siromašna, toda tudi jaz ti nisem nič prinesla k hiši. Je že tako, če se dva najmeta, da ne gre vse gladko po računu in navadi. To je že stara povest. Kaj hočeš, če nas je Bog tako ustvaril. In baš sedaj, ko ga hočejo gnati nad Turke. Bog ne da, da bi se kaj takega zgodilo!“

Gubec je stisnil obrvi, potegnil z roko preko glave in se zamislil.

„Dobro je, mamka,“ je rekel nazadnje, „pa bodi po Vašem, če je že taka turška sila. Vem, da gospod Tahi po postavi Gjuro ne sme vzeti med vojake, toda fant pravi po pravici, kaj je danes postava? — sablja in vislice. Šel bom pred starega Taha. Rajši bi izgubil najlepšo kravo, toda šel bom, ker sem njegovi materi prisegel, dasi prav ne vem, ali je ta stari samosilnik tukaj pravi gospodar ali ne. Ne bom ga niti prosil niti se mu klanjal; rekel mu bom samo, kaj je prav. Jutri bom torej ugriznil v to kislo jabolko. Ti, Gjuro, pa povej domačinom, kaj smo sklenili, jutri pa lahko stopiš v Brdovec in poveš Jurku in Jani, naj bo, kakor ste se domenili in naj se dekle pripravi. Jeli tako mama?“

„Prav moj sin,“ je odvrnila starka, „stori, kakor veš, da boš pravo zadel.“

„Ej, hvala Vam, hvala, dragi ujec,“ je skočil na noge mladenič. Sedaj je žalosti konec! Juhe, Jana, dušica moja! Če Bog da, bova ob letu skupaj grozdje brala!“ Od veselja je mladenič vrgel klobuk v zrak, toda v istem trenutku se je od Golubovca sem začul topot konjskih kopit. Matija se je ozrl v ono stran in se nekoliko zdrznil, nato pa je rekel mladeniču:

„Glej, mračni se. Vrni se v vas, Gjuro, in stori, kakor sem ti rekel; vi, draga mamka, pa stopite v koč, jaz bom kmalu prišel za Vami.“

„Dobro,“ je zaklical Gjuro veselo, „z Bogom, ujec, z Bogom babica in lahko noč!“ Nato je poskočil proti selu, starka pa se je počasi zavlekla v koč.

Gubec je šel po bregu do plota. Črez nekaj trenutkov se je ustavil pred vratni na vrancu konjenik v dolgem, črnem plašču in z baržunasto črno kapo, ki mu je po strani čepela na glavi. Bil je krepak, črnook mladenič, ki se mu je na žarkih očeh in trdnem močnem licu poznalo, da je vražji človek.

„Dober večer, Matija,“ je zaklical prišlec in skočil s konja.

„Vi ste, milostni gospod?“ se je začudil Gubec.

„Da, jaz.“ je kratko odvrnil mladenič, „čudiš se, kaj ne, kako da je prišel Stjepko Gregorijanec k tebi? Odpri lesa, da lahko povedem konja noter. Rad bi govoril s teboj dve tri na samem. Ali sva sama?“

(Dalje prih.)

ta posodili Nemčiji za zimsko prehrano in kurjavo (premog) samo en milijon funtov (to je 1600 milijonov naših kron lop. ur.), bi bila Nemčija danes rešena, svet pa osvobojen največje strahote in opoznosti, kakršno si je sploh mogoče misliti. Delavska vlada bi takoj sklicala na posvet finančne strokovnjake, ne samo iz takozvanih zmagovitih držav, temveč tudi iz Nemčije, od nevtralecev in naravno tudi iz Amerike. Tu bi se ustvarili pogoji za evropsko in svetovno trgovino, ker od tega odvisi mir in rešitev človeštva. Vsak narod pa naj i nadalje vodi doma svojo posebno gospodarsko politiko; toda v mednarodni gospodarski politiki bi se bilo treba kar najbolj približati onemu, kar je interes celote ter zahtevati mednarodno kontrolo, ker le tako je mogoče doseči stalen napredek in blagostan.

O razmerah do Rusije
pravi Makdonald: »Delavska vlada na Angleškem bi takoj priznala rusko vlado. Resnica, ruska revolucija je polna neusmiljene samovolje, okrutega potlačevanja in krvavih dogodkov. Pa vseeno ni to vzrok, da so druge vlade neprijateljice današnje Rusije. Da je v Rusiji buknila na dan protirevolucija pod belo monarhistično zastavo, ki bi bila istakto nasilna in krvava, bi se v tem slučaju hitro vse pozabilo in ruska monarhija bi bila že davno priznana.

O tej reči je treba govoriti iskreno. Rusko revolucijo je izvedel delavski sloj; on se je za njo žrtvoval in ji postavil svoje slojne cilje. To je edini razlog, zakaj druge države ne priznavajo sovjetske Rusije, a ne nasilna metoda in krvavi dogodki. Kadarkoli bukne revolucija, kakršna je bila nekoč francoska, a je sedaj ruska, tedaj pred neizbežljivim krvoprolitjem in besom pobegne tuja diplomacija. A kadar je revolucija izvršena, zahtevata pamet in lastni interes, da se diplomati povrnejo in obnove normalne odnose. Delavska vlada bi takoj začela trgovati z Rusijo in bi v to svrhu dala na razpolago vsa finančna sredstva. S takšno politiko bi pospešili, da povrne Rusija plemenje, odvzeto angleškim državljanom.

Priznati današnjo rusko vlado, še ne pomeni, da se s to vlado zlagamo. Naš delavski pokret ne odobrava boljševiske politike, že zato ne, ker mi ne odobravamo nasilne boljševiske metode. V ostalem je dobro

znano, da diplomatske zveze s kakšno vlado, še ne pomenjajo, da se z njo soglašajo.

Ruska vlada je zakrivila mnogo napak. Ona je dolgo čvrsto verovala v svetovno boljševisko revolucijo ter je v ta namen trošila veliko denarja v tujih deželah, tudi na Angleškem (Tudi v Jugoslaviji in v Sloveniji! op. ur.). Ona je nedotakljivost svojih diplomatov uporabila za zarote in za propagando. Ona je v nekaterih deželah — kakor v Georgiji, na Kavkazu — zahtevala in dosegla nedotakljivost svojih diplomatov, da z njihovo pomočjo zruši domačo zakonito vlado. Ona se je obnašala razbrzdano, ker je boljševisem od vsega početka mislil, da nima nobenih obvez do države in vlade, ki ni komunistična, in da sme vsepovsod postopati samo po svoji volji in svojem interesu... Toda tudi napram Rusiji se je učinilo veliko pogrsk. V ostalem znajo tudi najboljševiske države napadati druga drugo iz svojih diplomatskih poslanstev. Imām cel kup pismenih dokazov, kako je ena tuja država napadla Angleško iz svojega poslanstva v Londonu (Jugoslavija radi Radića! op. ur.). Tega mora biti konec, ne samo glede Rusije, temveč tudi glede drugih držav. Mi hočemo, da se vsa mednarodna politika postavi na temelj poštenosti in iskrenosti. Hočemo nadalje, da se drži vsaka dana beseda in ravno tako vse, kar se pismeno dogovori.

Te jasne in lepe ter iskrene besede vodnika velike angleške delavske stranke priobčujemo našim bralcem ker potrjujejo vse to, za kar se mi borimo v naši državi. Lahko trdimo, da je redko najti takšno idejno skupnost, kakor v tem primeru. Seveda zastopa Makdonald res prave interese delovnega ljudstva, povdarjajoč misel človečanstva, antimilitarizma in skupnega mednarodnega sodelovanja vseh narodov, zajedno jim prepuščajoč popolno avtonomijo, to je svobodo, da na lastnih tleh gospodarijo po svoje. Ta program je pri nas, po vsej srednji Evropi in sploh povsod, kjer vlada kapitalistični družabni red, mogoče izvesti samo v federativni in miroljubni državi, kakršno je vedno in povsod zagovarjal istiniti demokratični socializem, ki ga na Angleškem predstavlja »Delavska stranka.« (Dalje prih.)

Teško parlamentarno delo.

V belgrajskem parlamentu pravkar razpravljajo o državnem proračunu. Proračunska razprava je za vsak parlament najvažnejša, ker pride baš v tej razpravi do svoje veljave glavna poslanska pravica, namreč dovoljevanje kreditov, ki so vladi potrebni za vzdrževanje dr-

žavne uprave. Zato tudi posvečajo po vseh parlamentih proračunski razpravi največjo pazljivost.

Kako pa dela vladna večina pri nas?

Odgovor na to vprašanje nam daje belgrajski list »Pravda«, ki poroča o poteku neke seje med drugim:

sem začel govoriti, so bližnji utihnili, par oddaljenejših pa je uporno zakričalo. Da so dosegli, kar so hoteli in da takega polka pač nihče ne bo pošiljal v fronto, da naj vztrajajo v svoji volji upora, da pa bi bilo nesmiselno streljati na ljudi, ki so morda ravno tako naveličani vojne kot mi, sem jim govoril.

Kaj je bilo v teh začetnih besedah: iskreno človekoljubje ali le nedoslednost in slabost?

Nekateri so ugovarjali. Dva odposlanca upornikov iz mesta sta dokazovala, da nimam prav in da je treba udariti.

»Ne poslušajte oficirjev,« sta ščuvala in me gledala sovražno.

Tedaj je pritokel fant:

»Gredo!«

Gruča se je zamajala.

»Udarimo!« so klicali nekateri in hiteli po orožje.

»Naj nas razorožijo!« so klicali drugi.

»Po njih!«

»Nikar! Kaj nam morejo!«

Nemci pa so že korakali v vas, z nasajenimi bajoneti pritiskali na nas, neoborožene. Drzen Nemec, morda četovodja, je korakal pred

»Vlada je sklenila, da parlament čim prej sprejme proračun. Opozicija pa se tej vladni nameri upira, ker hoče od vlade doseči, da se proračun popravi kolikor toliko v smislu opozicijskih želj. To je pravo opozicije. Da torej delo ne gre naprej, so krivi edine poslanci vladne večine. Poslanci vladne večine nič ne delajo in so popolnoma nesposobni za resno delo. Na seje prihajajo pijani, delajo nemire in s svojim obnašanjem preprečujejo resno delo.

Na seji, na kateri so razpravljali proračun finančnega ministrstva, so hoteli poslanci vladne večine opozicijo prekaniti, da bi vendarle prišlo do končnega glasovanja. Sklenili so, da bodo opozicijske poslance upijanili. Prostore radikalnega kluba so izpremenili v dobro opremljeno gostilno, kamor so nanesli razne vrste vina. Med tem, ko so v zbornici razpravljali — navzočih pa je bilo na seji le malo poslancev — so

v radikalnem klubu »lumpovali«. Finančni minister je moral na seji poslušati opozicijske govornike, v radikalnem klubu pa so peli: »Dude, mori Dude...« V tem trenutku sta poskusila dva ministra upijaniti navzoče časnikarje. V predsobi radikalnega kluba so »lumpovali« sluge, šoferji in skupščinski žandarji in pili na zdravje ministrov, ki »plačajo ceh«. — V času največjega »veselja« je hodil po hodniku neki angleški časnikar, ki je z gnusom gledal, kako se na Balkanu razpravljajo državni proračun. Bržkone se je prepričal, da se v centralni Afriki resnejše dela. Opozicija je seveda govorila. Radikalni so se silno čudili, kako da more poslanec Z... govoriti poldrugo uro, čeprav »ga« je i on »dobro povukao«. Na galerijah pa je vladalo splošno veselje...

Tako poroča belgrajska »Pravda«. Imeniten parlament imamo, bogmo da! Pa naj še kdo reče, da pri nas ni »vesela jugovina«.

Važno za davkoplačevalce!

»Slovenski Narod« poroča:

»Na željo gremija trgovcev v Ljubljani se je trgovska in obrtniška zbornica obrnila glede izterjanja davkov na finančno delegacijo v Ljubljani in dobila te dni od delegacije sledeči odgovor: »Čast mi je naslov izvestiti, da je tukajšnji davčni urad opozoril že skoro vse davkoplačevalce na njihove zaostanke. Z vročanjem opominjevalnih poštinih položnic, od katerih bo plačevati izvršilne pristojbine, bo pa prišel z 10. decembrom t. l., ker je ministrstvo financ izdalo strog nalog, vse dosedanje davke še v tekočem letu izterjati. Jedina možnost za davkoplačevalce je torej ta, da pravočasno prosijo za sistiranje eksekucije in za obroke. Rešujoč t»

prošnje bo delegacija po možnosti uvaževala tudi sedanjo denarno krizo; ne more pa pri tem iti tako daleč, da bi se nič ne ozirali tudi na nič manj težki položaj države same, od katere se vedno več zahteva.«

To obvestilo naj prebero gospodje okoli »Jutra« in potem naj opravičujejo belgrajsko vlado kakor vedo in znajo. V uradni objavi stoji jasno in določno: »Finančni minister zahteva... še v tekočem letu izterjanje.«

Kdo ve, če je finančni minister tudi svojim uradom v Srbiji razposlal tak ukaz? In kdo ve, če ga bodo njegovi organi tudi v Srbiji itd. tako izvrševali kakor pri nas?

Dnevne vesti.

Uradno poročajo: Nj. Veličanstvo kralj Aleksander se je odpeljal v Pariz k svojemu zobozdravniku.

Prošnja. Usmiljeni bratje vzdržujejo v Kandiji pri Novem mestu lepo, naravno vzorno urejeno bolnišnico. Zlasti se odlikujeta kirurški in zobozdravniški oddelek. Ker pa Usmiljeni bratje ne delajo za denar, prosimo blaga srca, da jim s prostovoljnimi darovi pomorejo.

Cvetje. Dne 1. decembra je praznovalo »vodilno« slovensko časopisje narodni praznik. Pri tej priliki smo nabrali lepo število lepodehtnih cvetk, izmed katerih navajamo le najzlahtnejše. Ena se glasi: »Ni se še našel opozicijski zveznik, ki bi zanikal legalnost (= zakonitost) tega dogodka.« — Da n. pr. Radić zakonitost tega dogodka že od vsega početka zanika, ve danes cel svet. Druga: »Izjava »Narodnega Veča« je

nepreklicna.« — V Avstriji so imeli »pragmatično sankcijo« — kje je tista danes? In kje je danes nebroj mednarodnih, pravilno podpisanih pogodb? Ali niso postale navadne »krpe papirja«? — Še ena: »Noben del naroda ni kompetenten, da kaj na tej izjavi izpreminja ali prekliče.« — Navadno je na svetu tako, da je za »preklicne in izpremembe« kompetenten vsak, kdor ima moč. **Moč ustvarja nove razmere**, ki jih potem juristi le registrirajo kot »pravno stanje«. — Še ena: »Načelo federalizma je bilo l. 1918. izključeno.« — Danes, ko pišemo že l. 1923., je torej zopet veljavno. — In tako dalje.

»Svita se.« »Jutro« je objavilo 1. decembra sledečo notico: »**Svita se.** Kje pa? Pri »Avtonomistu«. (Torej pri »Jutru« še ne, op. ur.). Na prvi strani nam piše tudi danes še (t. j. v zadnji številki, op. ur.), da

Lोजze Ude:

Upor slovenskega polka v Furlaniji.

(Poglavje iz naše zgodovine.)

Že sem dosegel prve hiše Intizza. Na poti skozi vas sem ugledal tu in tam v senci kakoga vojaka, ki je prisluškoval in opazoval od daleč. Je to zelo zoprna človeška pasma. Civilistov ni bilo na cesti. Na nekem dvorišču je stalo par častnikov. Prisluškoval sem. Neki nemški častnik je ravno pripovedoval, da je dobil povelje, da naj s svojo stotrijo koraka proti Codroipu in ukroti razbijače. »Nesmisel, z uporniki nad upornike,« se je kregal Nemec. Ko sem dospel mimo hru-meče in razburkane gruče najupornejših, sem v senci zadnjih hiš ugledal majorja in bataljonskega pomočnika. Nista se upala približati. Major me je poklical, zapovedal z negotovim glasom:

»Gospod poročnik, pojdite k ljudem in jih pomirite! Povejte jim, da enaindvajseti polk koraka proti Intizzu in Codroipu.«

Iznenadilo me je. Odhitel sem k ljudem. Še so se posvetovali. Ko

nemško patrulo in z glasom, ki se je grozno odbijal od hiš in se razlegal v noči, vpil:

»Auseinander, Waffen niederlegen!«

Na hodišču nad svojo glavo sem zaslišal tisto rožljanje, ko strelce sune par patronov v strojno puško, da nato pritise na gumb in v meso ljudi sproži grohotajočo se smrt. Slišal sem nato klic: »Ne streljaj!« in kratko prerivanje. Že so zasedli Nemci vsa pota in zastržili hiše. Le par strelcev je padlo.

Poleg mene je nekdo zastokel od jeze in sramote. Tudi meni je bilo tako. Zbežal sem v svojo sobo. Ena sama, divja, žareča misel je krivila moje žile, trepetala v vsem telesu, butala v srcu in možganih: čemu nisi zapovedal: ogenj, ogenj, ogenj! O, ta »Auseinander!« Ej, kako bi padel ponosni četovodja, kako bi se čudno zadrignila njegova grozeča poveljka! Ena sama beseda in skočila bi vrata, razodelo bi se — kaj, kaj, kaj?

Vsa obupna sramota strahu predlastno odgovornostjo in zaka-

janja smrti na tujo odgovornost se je začela odkrivati pred menoj.

Nekdo je vstopil. Spoznal sem ga.

»No, ali si jih videl? Malo je zavpil Nemec, pa so se takoj razbežali,« je pozdravil.

V dušo je kanilo kakor strup. Nekaj je ključalo v prsih, iskalo izhoda. Mukoma sem sunil iz sebe:

»Saj smo vsi Slovenci.«

Naenkrat mi je bilo lahko pri srcu. Kot da sem podrl zid, ki je ločil dvoje svetov, izdril strupeno želo iz srca. Le mirna žalost je še ostala.

Tiho je stal. Ravno je potegnil dim iz cigarete, da je močno vzžarel. Videl sem njegov temni, ošabni pogled in prezirljivi nasmeh. Tako se smeje sodnik, ki sodi vse, le samega sebe ne.

Začutil sem, kako se dviga v meni odpor in sovraštvo.

A prevelik trenutek je bil, čas združevanja in iznajdljive ljubezni. Iskal sem besedo, tisto čudotvorne, ki vero budi in srce osvobaja iz sužnosti ošabnega razuma. A ni je bilo v meni.

* Narazen, položite orožje!

(Dalje prih.)

se mora radi zmanjšanja davkov ustanoviti nova država s 16 ministri na Bleiweisovi cesti, na drugi strani pa je našel pot »samopomoči«, t. j. davke odmerjajo naši uradniki in o njih sklepajo čisto avtonomne davčne komisije. Sedaj si »Avtonomist« začuden menca oči. Zakaj se ne vprašuje, ali ni morda s kritiko države ustrelil preko cilja? Ljudi najbolj jezi **krivičnost** (podértalo »Jutro«, op. ur.) davčnih odmer, ki je v tem, da eden ne plača skoro nič, drugi pa horendno. Ali je temu kriv Belgrad? Ako naj veruje »Avtonomist« (na drugi in ne na prvi strani!) potem je krivce iskati doma. — Tako pravi »Jutro«. Naš odgovor je kratek: Krivce je treba iskati tam, kjer so. So pa v Belgradu in tudi doma. To bo »Jutro« takoj razumelo, če si tudi ono »začuden pomenca oči« in prebere tudi to, kar stoji v zadnjem »Avtonomistu« na tretji strani. Tam smo povedali več kot dovolj. Toliko, da bi se lahko začelo svitati tudi že »Jutru«.

Za Primorce. V zagrebškem listu „Slobodna Tribuna“ z dne 1. decembra pripoveduje bivši poverjenik za agrarno reformo na Hrvaškem g. Slavko Henč tole: „... Ko smo se vozili mimo Trsta (z neko srbsko oziroma jugoslovansko misijo iz Pariza domov op. ur.), smo gledali skozi vagona okna mesto, pristanišče in okolico. Takrat se še ni vedelo, kdo bo dobil Trst. Ko smo začeli govoriti o tem vprašanju, pokaže neki bivši minister za javna dela na solidno pristaniško zidovje in pravi: „Kaj nam bi to? Mi bi to itak upropastili!“ — Tej opazki srbskega ministra dostavlja Henč: „Danes vidim, da mož teh besed ni spregovoril tja v en dan!“

„Ubi led iz Beograda!“ V belgrajških „Novostih“ piše poseben dopisnik iz Dalmacije tako: „Nezadovoljstvo ljudi v Dalmaciji je vedno večje. Najprej so natiho šepetali, danes pa govore glasno na trgu, na ulici, kjerkoli. Dalmatince danes ne more spregovoriti niti besede brez razjarjenja in jeze. Nezadovoljni so meščani in kmetje. Zato se danes vsi pozdravljajo z besedami: „Ubi led iz Beograda!“

Studenčji pri Mariboru. Poročilo o radikalskem zborovanju v Studencih, ki smo ga objavili v „Avtonomistu“ št. 46., je studenške „radikale“ spravilo kar ob pamet in sedaj se v svoji onemogli jezi čisto po krivici zaletavajo v tukajšnjega splošno spoštovanega brivca g. P. Lupreta, kakor da je ta kriv njihove blamaže. Bodi ugotovljeno, da g. Lupret ni zakrivil drugega, kakor da javno pove, da je republikanec — to pa je njegova zadeva, ker on sme biti kot svoboden državljani tudi to.

„Radikalska partija“ pri nas sijajno propada, tako da bosta gospod predsednik in tajnik kmalu ostala sama.

Glede prejšnjega dopisa v „Avtonomistu“, ki je radikale tako razburil, pa jim svetujemo, naj popijo nekaj čaš hladne vode, pa bodo kmalu mirni in — pametni.

Studenški republikanci.

Načela. Sedaj je ravno sto let, odkar so imeli v Zedinjenih državah ameriških predsednika, ki je izustil stavek: **Amerika Amerikancem!** To načelo je znano pod imenom „Monroe-doktrina“, t. j. nauk predsednika Monroa. Pri nas imamo tudi tak vrhovni politični nauk, ki je miselvodnica vse slovenske politike. Ta nauk se glasi: **Le globoko v čreva!** Vseeno, v katera, ali v dunajska, ali v belgrajska, ali v laška, samo da so čreva. Kajti kolikor bolj globoko zležeš v čreva, toliko več milosti in gnad in prijetnega duha boš deležen.

Novost. V Ljubljani imajo poleg neštevilnih štarij nekaj časa tudi „bar“. To pa ni ameriški bar, ampak ljubljanski bar. Ta bar je velika dobrota za ljudi, ki radi barvajo svoje nosove. Kdor je namreč prejš, v brezbarjni dobi, barval svoj nos, temu so rekli, da pijančuje, kar je zvenelo precej trdo in grdo. Danes pa nihče več v Ljubljani ne pijančuje, ampak vsa vesela družina „baruje.“

Povodenj je spravila mnogo ljudi v težko nesrečo. Nesrečnim ljudem pa je treba pomagati. Pomagati je sklenil tem nesrečnikom tudi akcijski odbor neke politične stranke — pa ne iz političnih in agitacijskih ozirov, ampak samo iz dobrega srca... (Glej ljubljanske dnevne z dne 5. t. m.)

Kaj je s Štefanom Radičem? Nedavno so raznesli vladni listi vest, da je Štefana Radiča angleška vlada izgnala iz Anglije in z debelimi črkami so tiskali poročilo, da je dobila naša vlada tozadevno uradno poročilo od angleške vlade. Na neko interpelacijo v našem parlamentu pa je moral naš minister vnanjih zadev dr. Ninčič izjaviti, da vlada o tem ni nič ne ve...!! Hrvaški listi pa poročajo, da je bila stvar sledeča: Naša vlada je naročila našemu zastopniku na Angleškem, naj opozori angleško vlado na „rovanje“ Radičevo in naj kot dokaz „rovanja“ predloži angleški vladi nekaj številki Radičevega lista „Slobodni dom“. To je naročila naša vlada našemu zastopniku v Londonu v trdni veri, da bo angleška vlada odgovorila tako, kakor si to želi belgrajska vlada. Zato je „odgovor“ angleške vlade, ki ga sploh bilo ni, naša vlada prezgodaj razbohnala in sedaj se ji smeja ves svet, kakor po navadi.

Koliko je star Štefan Radič? Najmanj nekaj tisoč let! Ali ne verjame? Pa je vendar tako! Račun je čisto lahek: Kdor je republikanec, je „Radičev“! Ker pa so imeli republike že v starem veku, torej že zdavnaj pred Kristusovim rojstvom, je čisto jasno, da je republikansko seme že takrat trosil „Radič“. — Drugi zopet pravijo, da je star komaj nekaj nad 100 let. Kdor je namreč federalist, mora tudi biti „Radičev“. Ker pa imajo v Zedinjenih državah v Ameriki federacijo že nad 100 let, je čisto jasno, da je bil tudi ustanovitelj ameriške unije Jurij Washington (reci: Uósingtn) „Radičev“. — Toliko na znanje onim, ki ne znajo ločiti principa od osebe.

Listnica uredništva. Zaostali dopisi pridejo na vrsto prihodnjich. Prosimo potrpljenja.

1. december 1918.

Ko je človek bral na peto obletnico tega dne članke onih naših časopisov, v katere piše oficijelna inteligenca, ko je bral, kako so slavili ta dan celo slovenski visokošolci, ti mladi starci in klavni prežvekovalci, ga je oblivala rdečica sramu. Tako slavi inteligenca dan, na katerega si je njen narod poiskal novega gospoda, ker mu je bilo breme svobode, naloženo 29. oktobra 1918. pretežko.

Dejstvo samo, da so trije slovenski narodi ustanovili skupno državo, bi mogli pozdravljati vsi Slovenci in Slovani, da, celo človeštvo z vso iskrenostjo (saj bi se skoro zakonito razkosavanje sveta po posameznih narodih doživelo ravno s tem dokaz novih, boljših možnosti), ko bi za 1. december 1918. ne bil tako vsiljivo značilen način, kako se je to zgodilo in vzrok, zakaj se je tako zgodilo: notranja nezrelost teh treh posameznih narodov, predvsem Slovencev.

S tem dnevom se živi Slovenci, Slovenci-verniki, ne smemo in ne smemo sprijazniti nikdar, če nočemo, da zotane slovenstvo v večno in sramotno pozabljenje, če nočemo prekiniti z rastjo sile iz nas samih. Tu je bistvo. Hrvatji so to vedeli že takrat, mi pa tega nismo vedeli in smo še danes prestrašopetni, da bi priznali, da je slovensko sodelovanje na 1. december 1918. narekovalo splašenost, nejasnost v samem sebi, neugotovitvenost v življenju narodov in človeštva. Namesto da bi zastavili vse svoje sile, da v tej edino smotreni in življenjske pospešujoči smeri dozorimo, sebi, Hrvatom, Srbom in človeštvu v pravo, notranjo korist, pa še danes deklamiramo in lažemo, begamo okrog, obletavamo samega sebe in sklepamo gnile kompromise na vse strani. Strah nas je čiste slasti samobitnosti, ki ne hodi oprta na palico izposojene sile, trepečemo pred trpljenjem notra-

nega izčiščenja, bojimo se boja in žrtev. Zato se nam godi kakor zaslužimo. V naravnem redu je tako. Služimo in bomo služili toliko časa dokler ne začnemo novega, iskrenjšega življenja. **Visokošolec.**

Radičevo delovanje. Radič je poslal v Zagreb nova tri pisma, ne meneč se za razne izjave belgrajske vlade o njegovem „izgonu“ iz Anglije. V 36. pismu poroča o predavanju slovitega angleškega učenjaka profesorja Beasley-a (reci: Bisle) o mednarodni politiki. Ta učnjak je govoril tudi o Srbiji in dejal med drugim, da Jugoslavija ni nič drugega kakor Velika Srbija ki s svojo notranjo in vnanjo politiko dela samo proti miru in napredku. (Torej tako je rekel profesor Beasley, ne Radič!). Obžaloval je nadalje, da se sploh najde Anglež, ki o razmerju med Hrvati in Srbi piše pristransko na korist Srbom. — Na isti konferenci je govorila tudi gospa Hasluck, ki je živela zadnji dve leti na Balkanu. Njeno predavanje je objavljeno v reviji „Near East“ (reci: Nir Ist = bližnji vzhod) dne 22. novembra. Ta je rekla o srbski upravi v Makedoniji, da je še za Balkan preveč, kar srbski upravniki tam doli počno. Dalmacija je polna žandarjev in človek ne more stopiti na ulico, da ne bi slišal vojaškega bobna ali pa žvenketa sabelj. Vse kaže, da se je Srbija odločila iti svoja pota in da se za javno mnenje v Evropi toliko briga kot za lanski sneg. — Angleži nas torej že prav dobro poznajo.

Je in ni. V „Jutru“ z dne 6. decembra beremo: „Apulija je vse kaj drugega kakor Benečija. Jezik in šege Piemontezov so vse druge nego jezik Furlanov ali Toskane. V Franciji, v Španiji in povsod na svetu so jezikovne, plemenske, kulturne razlike v istem narodu in vendar niti Bretoncu, ki govori in piše celo svoj stari jezik, ne pride na misel, da bi rušil Francijo in narodno edinstvo Francozov. Povsod se mali in sorodni deli v retorti zgodovine vzgajajo v velike narode, le pri nas, ki smo na vse strani obkoljeni od sovražnikov... se hoče razlike umetno poglabljati. Slovenci smo in bomo ostali, a to nima nič vpliva, da bi ne mogli biti Jugoslovani in v edinstveni državi Jugoslavije.“ — To so lepe in zapeljive besede, ki pa imajo eno napako, da so namreč le deloma resnične. Kar piše „Jutro“ o razlikah med posameznimi deli raznih političnih narodov, je res. Ni pa res, da ti različni ljudje ne bi hoteli izvajati iz danih razlik naravnih posledic. Tako vidimo danes v Italiji, v Španiji, v Franciji in sploh povsod, kjer so se pojavile doslej umetno zakrite razlike z novo silo, povsod stremljenja po „avtonomijah“ različnih delov, in to ne samo iz narodnostnih vidikov, ampak tudi iz gospodarskih razlogov, ker se mali deli ne marajo dati več od velikih centrov izsesavati. — Dalje kaže zgodovina, da veliki narodi razpadajo in se cepijo in se diferencirajo „v retorti zgodovine“, ni pa znan niti en primer, da bi iz večjega števila malih, svoje narodnosti se zavedajočih narodov nastal le en sam narod. Zgodovina je centralizirala pač manjše skupine v večje politične narode, to je, da jih je združila v skupne države, kakor hitro pa so se mali deli okrepili in se zavedli svoje bitnosti in svojega lastnega življenja, so postali ti mali deli „avtonomisti“, ki niso sicer odklanjali skupnega sožitja z drugimi deli v politični skupnosti, pač pa so zahtevali, da se jim omogoči njihovo lastno življenje v skupnem državnem okviru. Tako je tudi pri nas Slovenceh. Mi tvorimo skupno s Srbi in Hrvatji eno državo, in smo pripravljani tudi ostati v tej državni skupnosti. Toda na račun državne skupnosti se ne pustimo ubiti ne narodnostno, ne kulturno in ne gospodarsko, ampak zahtevamo v tem oziru možnost lastnega življenja. To pa je možno le v federativno-republikansko urejeni skumni državi, ne pa pod centralistično komando in v kasarni. Zato smo federalisti in republikanci, ker hočemo ostati živi.

Ali ste že odposlali naročnino? Ljudje pravijo, da je na svetu samo

smrt zastoj. Vse drugo pa je treba plačati. Tudi „Avtonomista“! Pošljite torej čimprej dolžno naročnino!

Janez Jalen, Dom. Drama v štiri dejanjih. V Ljubljani 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 22.— Naša dramatika je z Jalenovim „Domom“ pridobila prav čeden prinos v razvojni črti naše ljudske in narodne igre.

„Trata“ je simbolj slovenske zemlje in pisatelj je iz ljubezni do rodne grude napisal svoje delo „Dom“, ki je sicer njegov romantičen prvenec, a se mu ne pozna začetniška roka. Delo je zrelo in bo našlo pot preko vseh naših odrov, posebno zato, ker ni pretežko in ne zahteva od režiserja preveč truda. Tudi nderške slike so vrrejene tako, da bo te kulise zmogel vsak, tudi najmanjši podeželski oder. Štiri ženske in sedem moških vlog se hitro zasede. Zato sem prepričan, da bodo „Dom“ igrali radi in mnogo. In prav je to, ker Jalen je talent.

G. Keller: **Regina.** Poslovenil dr. Joža Glonar. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila tiskarna J. Blasnik naslednikov v Ljubljani. — „Regina“ je povest uboge služkinje, ki je postala žena visokega gospoda, zgodba o sicer poštemem zakonu, koga slaba stran je bila edino ta, da zakonca nista razumela drug drugega in ki je zaradi tega žalostno končal. Dejanje se vrši deloma v Nemčiji, deloma v Ameriki; opisano je tako živo, da knjige ne odložiš, dokler je nisi prebral. Prepričani smo, da bo povest tega znamenitega švicarskega pisatelja ravno tako ugajala, kakor jim je svoje dni njegov „Don Correa“. — Knjiga je lepa, obsega 92 strani in stane samo 5 Din. Izdajateljem je šlo zato, da s ceno izdajo omogočijo njeno nabavo najširšemu sloju našega naroda.

Nušič Branislav. Občinsko dete. Roman dojenčka. Poslovenil Cvetko Golar. V Ljubljani 1923. J. Blasnik nasledniki. Povest bi se lahko imenovala tudi »Žalost in veselje«, saj je v njej poleg vse žalostne usode zapuščenega dojenčka, ki nima ne domovine, ne starišev, in ki roma iz roke v roko, nadrobiljeno tudi toliko veselih prilog in smešnic, da se čitatelju eno oko včasih solzi od žalosti, drugo pa od smeha. Knjigo bodo z zanimanjem brali tudi oni, ki bi radi po njej spoznali srbsko življenje v malih srbskih mestih in v Belgradu. Tukaj jim bo Nušič dober vodnik; on je med najboljšimi srbskimi pisatelji in pozna svoje rojake kakor malokdo. Da zna tudi prav prijetno pripovedovati, to priča vsaka stran te knjige. Knjiga ima na ovitku lepo risbo, šteje 231 strani in stane samo 15 dinarjev. Kupi in beri! Ne bo ti žal!

Pošljite naročnino!

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznana najboljše in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg šte. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Najboljši premog, drva in oglje kupite najcenejše pri

Družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefona 220.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.

Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

FR. SLOVNIK LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufaktur Obleke po meri se točno izvršujejo.

Export „Jugoeksim“ Import
trgovska družba
Vekoslav Pele in drugovi v Ljubljani,
Vegova ulica št. 8.

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi in poljskimi pridelki ter izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakturo na debelo.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

ki se je preselila iz hiše uršulinskega samostana poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka, v tekočem računu

5 1/2%

vezane za dobo pol leta

6 1/2%

in više po dogovoru.

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzaj. pos. relativno večino delnic stavne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se lahko naloži po poštinih položnicah.

Nova knjiga!

V Blasnikovi tiskarni je izšla knjiga:

Dr. Dragotin Lončar

Politika in zgodovina,

ki obsega na 150 straneh pet oddelkov: A. Življenjepisi (Masaryk, Krek, Mahnič, Svetec, Susteršič in Tavčar), B. Za Jugoslavijo, C. O ustavi v Jugoslaviji, D. O socializmu in komunizmu, E. O slovenski politiki (Zakaj smo izgubili Koroško in Primorsko). Slovenci kupujte in čitajte! Cena Din 30.—. Po pošti Din 30*60.

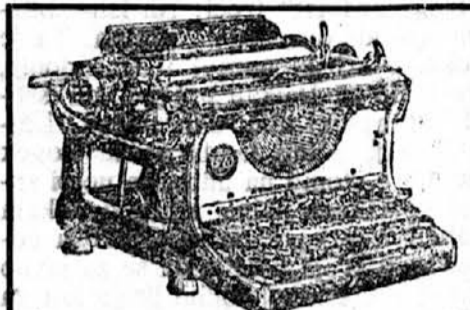
Knjižarne in prodajalci popust.

SVETLINKREMA

prvovrstna prima vazelin za usnje v lesenih in pločevinastih škatljicah in parketno voščilo, najboljši izdelki, priporočila tvrdka

J. Kordiš,

Ljubljana, Vegova ulica št. 2.

THE REX CO
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.

Telefon št. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji.
VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

priporoča po nizkih cenah svojo zalogo damskih in žalnih klobukov.

Vse pisalne, risalne in šol. potrebščine

dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 29.

Lastna knjigovoznica. — Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 130,000.000.—

SLAVENSKA BANKA d. d. Zagreb

Podružnica: LJUBLJANA.

Delniška glavica Din 50,000.000.—
in rezerve preko Din 12,500.000.—

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod na S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Split, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE: Rogaška Slatina (sez.) Škofja loka, Jesenice.

AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE: Slavenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Balkan Bank r. t. Budapest, Vaczi utca 35.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavci: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta št. 5.

Telefon št. 367.

Vplačani kapital K 10,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija). Brzjavke: Zadruga Kropa. — Telefon interurban: Podnart številka 2.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice. Žebli za ladje, črni ali pocinkani. Žebli za zgradbe, les itd. Žebli za čevlje. Spojke za odre in prage. Spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuge za podobe, zid, cevi, žlebove itd. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. Vijačni čepi. Verige. Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in rizbah najceneje. Ilustrov. ceniki na razpolago.